

Utvidet prosjektrapport:

Å ta publikum med fra begynnelsen

Fra innsikt og innvirkning - til medvirkning og medbestemmelse.

Prosesorientert utvikling av to nye bydelsbibliotek i Bergen.

Biblioteksektoren er i rivende utvikling og tilbyr stadig flere tjenester. I Bergen styrkes tilbudet til publikum med nye bydelsbibliotek og biblioteket vurderer det som avgjørende at disse utformes i samråd med beboerne i bydelene.

Internasjonalt er det en tydelig dreining mot større fokus på brukernes behov og ønsker for bibliotekene. En hovedtrend i bibliotekene dreier seg om å skape det såkalte 3. rom, et sted mellom arbeid og hjem. En slags felles stue i lokalsamfunnet. Men hva skal denne stuen inneholde? Hvordan ser en slik stue ut i Indre Laksevåg? Hva trenger beboerne på Sletten?

Med en antagelse om at beboerne har verdifulle innspill og best kjenner sitt lokalmiljø har vår prosjektgruppe gått ut av våre eksisterende bibliotekrom for å snakke og samarbeide med folk der de er.

Bakgrunn og målsetninger

Høsten 2018 vedtok Bergen bystyre å opprette to nye bibliotekfilialer i Bergen. En på Sletten i Årstad bydel og en i Indre Laksevåg. Begge studieområdene er utpekt som fokusområder i kommunens levekårsundersøkelse og er både kulturelt og økonomisk sammensatt. Bydelsbibliotekene er ikke nybyggingsprosjekter, men forutsetter innflytting i eksisterende bygg.

For å møte utfordringene med å opprette nye bydelsbibliotek gjennomfører Bergen Offentlige bibliotek et brukermedvirkningsprosjekt gjennom flere faser: Kartlegging/innsikt, brukermedvirkning og medbestemmelse.

Målet for prosjektet er å få dyp innsikt i hva to nye bydelsbibliotek i Bergen kan og bør være. Fremtidens bibliotek skapes gjennom omfattende brukermedvirkningsprosesser. Lokalsamfunnet skal føle at biblioteket er der allerede i tiden før det fysiske lokalet tas i bruk. Biblioteket ønsker å opparbeide seg kompetanse og erfaring med medvirkningsprosesser og skyve menneskeorientert design fremover i vår organisatoriske bevissthet.

Prosesen i innsiktsarbeidet baserer seg på metoder fra Design Thinking som fokuserer på empati, åpenhet og prototyping. Metoden innebærer at innsikt fra undersøkelsene endrer premissene for prosjektet og derfor kan gjennomføringen avvike fra prosjektplanen på flere områder. Vi bygger også videre på våre gode erfaringer fra utformingen av ungdomsavdelingen UROM, et resultat av et samarbeid mellom brukergruppen, biblioteket og Bergen Arkitektskole.

Organisering

Prosjektgruppen bestod av 5 personer fra biblioteket: rådgiver Håvard Legreid (prosjektleder), spesialbibliotekar Per Eide, fagkonsulent Elisabeth Wyller, spesialkonsulent Kristi Guldborg og prosjektmedarbeider Synne Ulltang. Videre var Christoffer Pedersen fra Laksevåg kulturkontor med i fase en og to i Laksevåg. Prosjektet engasjerte arkitekt Inge Fornes for fase tre på Sletten bibliotek. Prosjektgruppa har svart til ledergruppen ved biblioteket som styringsorgan for prosjektet.

Kort om metoden

Prosjektgruppen har jobbet etter metoden Design Thinking. Dette er ikke en kvantitativ metode, det vil si at gruppen ikke jobber ut fra en tanke om å nå et representativt utvalg. I stedet jobber vi med kvalitative intervju, observasjoner og en empatisk tilnæringsmåte. Vi forsøker å sette oss i folks sted og forstå deres behov og ønsker. Vi samler en stor mengde data og utsagn, som vi systematiserer og grupperer etter tema. Ut fra dette materialet lager vi ulike karakterer som kan representere en viss type publikummer som vi opplever det er særlig viktig å nå. Så prøver vi å skreddersy tjenesteløsninger/tilbud til denne karakteren. Vi tester deretter ut disse løsningene på publikum og gjør forbedringer ut fra deres innspill. Om mulig tester vi så den forbedrede utgaven på nytt.

Sentralt i Design Thinking er å fokusere på mennesker og være åpen for raske endringer i undersøkelsens premisser. Spesielt dette siste viste seg å være svært viktig i våre bydeler ettersom plasseringen av bibliotekene var svært utfordrende både i forhold til tilgjengelighet og beslutningsprosess. Det er derfor gjort endringer i prosjektet underveis: det ble lagt mer ressurser i innsiktarbeidet, ny partner, Klimaseskjonen, kom inn, prosjektet fulgte prototypingen av Sletten Biblab helt i mål og en ekstra runde med medvirkning, Åpne dager, på Laksevåg ble tatt med (og erstattet workshop med Aat Vos).

Gjennomføring

Prosjektet er gjennomført i 3 faser. En del av forutsetningene for prosjektet har endret seg underveis og prosjektgruppa sine innspill har vært medvirkende til de beslutninger som er blitt tatt. Blant annet var det ikke mulig å oppdrive ønsket type lokale på Sletten, noe som resulterte i en endring av fokus mot barnefamilier og såkalte "tweenagers" i alderen 9-12 år og en løsning med et minibibliotek på senteret spesielt utformet for disse gruppene. Plasseringsspørsmålet på Laksevåg utviklet seg til å bli en politisk beslutning og trakk derfor ut i tid, noe som gjør at biblioteket ikke er etablert i skrivende stund. Det ble også gjennomført studiereiser for enkeltmedlemmer i prosjektgruppa til Oslo, Trondheim og Helsinki. En tilstandsrapport for prosjektet ble presentert på Haakon Nyhus-seminaret i Oslo 28.11.19.

Fase 1: Innsikt/kartlegging

Prosjektet startet med å kartlegge bydelsområdene. Vi besluttet å dele oss i to hovedgrupper med fokus på hver sin bydel, og avholdt i perioden februar-april ukentlige møter for å koordinere arbeidet. Sentrale spørsmål i starten dreide seg om å få en følelse av hvem som bor i bydelene, hva identiteten til bydelene er og hvor de naturlige møteplassene er – i forlengelsen av dette blir det naturlige spørsmålet hva et bibliotek kan bidra med og være på de ulike stedene.

Vi intervjuet over 70 beboere og hadde kortere samtaler med ytterligere 80 enkeltpersoner. Av disse er flere engasjerte i organisasjoner i nærområdene så som Kirkens bymisjon, SK Trane, Wayforward, Bærekraftige Liv Landås, Initiativ: Laksevåg, Laksevåg frivilligsentral, Labyrinten. Laksevåg Pensjonistforening og Laksevåg Kulturhistoriske forening. Prosjektgruppa har hatt stands både på Laksevåg Senter og Sletten Senter for å komme i kontakt med befolkningen. Møtene og samtalene har funnet sted både på individuell basis etter avtale og oppsøkende i åpen barnehage, rus-senteret, på skoler, bydelskafé, ungdomsklubben og seniorsenteret. Vi har i tillegg fått inn 34 svar på digitalt spørreskjema på nettsidene våre.

Prosjektgruppa jobbet hardt for å nå alle mulige deler av befolkningen, og selv om metoden ikke fokuserer på representativitet i seg selv nådde prosjektet bredt ut. Også minoritetsgrupper som ellers er vanskelig å fange opp kom i tale. Både de 8 minoritetskvinnene vi snakket med i Laksevåg, minoritetsforeldrene fra åpen barnehage på Sletten og en lengre samtale med forsker Hilde

Danielsen gav viktige innsikter på målgruppen innvandrerfamilier og minoritetsgrupper. Alle vi snakket med var veldig glade for å bli spurt, de hadde mye på hjerte, og flere av dem har ringt i ettertid og spurt hvor det blir av biblioteket.

Parallelt med dette ble det også gjort to enkle undersøkelser a to uker på hovedbiblioteket i form av en drømmevegg hvor publikum ble oppfordret til å dele sine tanker om hva et bibliotek kan og bør være. I mai 2019 gjennomførte biblioteket en uformell undersøkelse rettet mot publikum hvor vi laget en drømmevegg i hovedbibliotekets hovedinngang som både inneholdt informasjon om de forestående planene for biblioteket (eget prosjekt) og inneholdt tavler hvor publikum kunne dele sine ønsker, tanker og forbedringsforslag under ulike overskrifter så som "hva er et bibliotek for deg?". I alt ble det samlet inn over 700 enkeltbidrag er registrert på over 400 ulike innspill.

Fase 2: Medvirkning/prototyping

Fase 2 i prosjektet søkte å ta innsiktene fra intervjuene og samtalene videre og både invitere ulike grupper til å tenke konkret om utforming og innhold i biblioteket samt å prøve ut (prototype) ulike arrangementsformer med publikum i bydelene. Prosjektgruppa hadde noen svært hektiske måneder og gjennomførte flere ulike arrangementer. Lavvoteket - en stor Lavvo med bibliotekets logo, og med plass til 15 personer, var sentral i møtet med publikum både på Sletten og på Laksevåg. Dette mobile biblioteket ble snart en snakkis mediene og internt i organisasjonen, og ble senere på året benyttet til prosjektet "bok på tur" sine arrangementer rundt om i Bergen.

Workshops

For å involvere barn og ungdom i prosjektet ble det avholdt ulike workshops i samarbeid med barnehage og skole. Vi ønsket å tilby opplegget til hele skoletrinn, for å nå barn fra alle samfunnslag, også barn som ikke bruker biblioteket aktivt i dag.

På Damsgård barneskole kjørte vi verksted med til sammen 60 elever, fordelt på 3 puljer. Vi snakket først med elevene om hva et bibliotek kan være, og om hva som skal til for å ha en god idémyldring. Elevene ble delt i grupper og samarbeidet om å utvikle idéer, for så å bygge modeller som kunne brukes til å visualisere idéene for medelevene i en presentasjon. Alle gruppene fikk samme grunnflate å forholde seg til; en stor papplate, og brukte diverse gjenbruksmaterialer, piperensere, papp, plastelina og liknende til å lage modellene av. Vi intervjuet og filmet hver gruppe når de presenterte sine prosjekter.

På Holen ungdomsskole kjørte vi verksted med til sammen 120 elever, fordelt på to puljer. Vi startet med en introduksjon til temaet, og samtalte om hva som skaper en god idéutviklingsprosess. Elevene ble delt i grupper og fikk tre ulike oppgaver de skulle presentere for hverandre i form av veggaviser. De kunne klippe ut bilder fra interiørblader for å visualisere tankene sine. Vi intervjuet og filmet gruppene når de presenterte veggavisene sine for hverandre.

Fem 5-åringer fra Laksevåg barnehage deltok i en workshop der vi brukte fellestegning for å snakke om det nye biblioteket. Vi startet med en høytlesing. Deretter snakket vi litt om hva et bibliotek er. Barna kom med forslag til hva man kan ha på et bibliotek, og illustratør Håvard Legreid tegnet det barna foreslo på et stort ark på veggen. Etter hvert tegnet barna også selv på arket, mens vi pratet med dem om hva de tenkte rundt det de tegnet. Det var utfordrende for gjennomføringen at gruppen var mye mindre enn det vi var forespeilet, og at barna snakket veldig dårlig norsk.

Lavvoteket

Lavvoteket ble satt opp på Damsgårdsdagene 1.-2. Juni. Dette er en årlig lokalmønstring som skal styrke bydelsfølelsen på Indre Laksevåg, og var dermed et godt sted for å komme i kontakt med lokalbefolkningen. På lørdagskvelden samarbeidet vi med ungdomsfestivalen Deym, og laget et

hengeareal for ungdom i og rundt lavvoen. Dette ble en prototyping av noen av de innspillene vi hadde fått fra workshopen på Holen skole. Vi hadde ulike "chillesoner" med hengekøye, utlån av Manga, buttonsverksted, og grilling av marshmallows på bål. Vi fikk også de som kom innom til å vekte ulike forslag som elevene på Holen hadde kommet med. Ca. 35 ungdommer var innom og mange av dem ble værende store deler av kvelden.

Søndagen fokuserte vi på barnefamilier, og prototypet flerspråklig fortellerstund i lavvoteket, med *Den lille larven Aldrimett* på polsk og norsk. Her samarbeidet vår egen litteraturformidler Elisabeth Wyller med den polske skuespilleren Dominika Sira. Vi hadde også utlån av boken på mange ulike språk i vårt lille *larvotek*. Interiørarkitekt Murad Khan viste frem funn fra sin masteroppgave (KMD) om et tenkt bibliotek på Laksevåg, og vi diskuterte hans visualiseringer med de som kom innom. Han brukte også fellesmaleri som en metode for å snakke med folk om deres tanker rundt et nytt bydelsbibliotek. I tillegg samarbeidet vi med Bergen: Nå om en Instagramkonkurranse og utlån av elsparkesykler. Det var ca. 100 innom oss denne dagen, 30 av disse deltok på lesestund i Lavvoteket.

Ved Tveitevannet på Sletten ble lavvoteket fylt med ulike aktiviteter i løpet av en hel uke i april. Målet var å teste ut de ulike arrangementene som beboerne på Sletten ønsket seg for å se om det var samsvar mellom ønsker og reell respons. Vi hadde familiearrangement med Vegard Markhus, det var formidlingsstund i samarbeid med Språkstien åpen barnehage, det var forfatterbesøk og litterær vandring med Ingri Lønnebotn og Helge Jensen, det var gaming i Lavvoen for mellomtrinnet og et samtalearrangement med Bærekraftig Liv. Totalt hadde vi 125 besøkende i Lavvoteket denne uken. Konklusjonen var at det ikke alltid var overenstemmelse mellom det beboerne sa de ville ha og det de faktisk oppsøkte.

Fase 3: Medbestemmelse

Lokaliseringen av de to bydelsbibliotekene viste seg å være det mest utfordrende aspektet i gjennomføringen av fase tre. Slettenområdet viste seg tidlig å ha svært manglende muligheter for egnet lokalitet ift. kommunens bestilling på 600 kvm. Tanken for denne fasen var å involvere beboerne direkte i utformingen av og innholdet i bibliotekene.

Løsningen på Sletten ble at vi fant et lite butikklokale på knappe 40 kvm som biblioteksjefen gikk inn for å leie til midlertidig barne- og familiebibliotek. Samtidig som det eksisterende biblioteket på Landås opprettholdes inntil situasjonen får en mer permanent løsning. I samarbeid med klimaseksjonen i Bergen Kommune engasjerte vi gjenbruksarkitekt Inge Fornes (Komigjen) for å utforme biblioteket sammen med 6 elever fra Fridalen skole i alderen 10-12 år. Over en prosjektperiode på seks uker i september-november 2019 møttes prosjektgruppa ukentlig og jobbet med ulike emner så som gjenbruksøkonomi, design og arbeid med modell. Premisset for utformingen var at interiøret i biblioteket skulle være 90% gjenbruk, at barna skulle ha aktiv del i utformingen, at biblioteket skulle være rettet mot barn- og barnefamilier og at kommunens gjenbrukssentral skulle levere deler av materialene. Vi gjennomførte besøk på kommunens gjenbrukssentral og arkitekt Fornes verksted og jobbet både med innhold og utforming av det konkrete rommet med fotooppgaver, farger og størrelse. Sletten Biblab ble åpnet av byråden i november og har vært i drift siden da. Biblioteket foretok to nyansettelser for å drive biblioteket.

Biblab er fortsatt under utvikling og erfaringene fra dette prosjektet vil både bli med videre i arbeidet mot et fullverdig bibliotek i bydelen og er en viktig inspirasjon for videre medvirkning i Bergen Offentlige Bibliotek.

Lokalene for Laksevåg bibliotek løste seg først i februar 2020, og ble snart løftet til politisk nivå etter sterkt press fra beboerne i området. Lokaliteten som ble valgt er i utkanten av gamle Laksevåg

sentrum. Etter forhandlinger med huseier er nå langsiktig leieavtale på plass og en utformingskonkurranse med vekt på barn, fleksibilitet, bærekraft, lokal tilknytning og innovasjon er gjennomført. Juryeringen hadde 2 representanter for beboerne i området i tillegg til biblioteksjef, prosjektleder, avdelingsleder og prosjektmedarbeider. Tilsagnet gikk til det bergensbaserte designbyrået Haltenbanken og deres konsept "Bokallmenningen". Brukergruppen for utformingsprosjektet vil også ha representanter fra beboerne i den grad smitteverntiltakene tillater det. Dette for å sikre videreføring av dialogen med publikum og som en mulig start for et beboerutvalg som kan gi råd til biblioteket i videre drift.

Åpne dager. Sammen med Haltenbanken arrangerte biblioteket to åpne dager i de nye lokalene på Laksevåg i juni 2020. Plakater med visualiseringer av bibliotekskonseptet "Bokallmenningen" ble hengt opp i rommene og anvisninger av bokhyller, møbler og scene ble teipet opp i gulvet slik at publikum kunne få følelsen av biblioteket. To store tegneark ble også hengt opp som publikum kunne skrive sine ønsker og tanker på. Fredag var tre ulike grupper invitert til visning og medvirkning: 4 ungdomsskoleelever, 5 invandrerkvinner og lokale ildsjeler og initiativtagere (totalt 12 stykker), mens lørdag holdt vi åpen for alle forbipasserende og interesserte, med pop-up bibliotek, is-krembod og fotostudio.

Samarbeidspartnere

Laksevåg kulturkontor
Bergen Arkitektskole
Klimaseksjonen Bergen Kommune
Gjenbrukssentralen Bergen Kommune
Sletten senter
Kongsgjenbruksakademiet
Fridalen skole

Økonomi

Se eget regnskap.

Prosjektresultat

Prosjektet har utformet ett nytt minibydelbibliotek, Biblab, på Sletten senter (og bidratt til utformingsmodell for Laksevåg bibliotek som er under utvikling), hentet inn og systematisert verdifull innsikt fra beboerne og sentrale aktører i nærmiljøene på Laksevåg og Sletten.

Prosjektet har sørget for å bygge nettverk med og mellom flere lokale aktører i nærmiljøene både på Sletten og Laksevåg - som spenner over beboere, kulturaktører, politiske aktivister, næringsliv og entusiaster, så vel som skoler og festivaler.

Prosjektet har utviklet samspillmodeller mellom bibliotek og lokalsamfunn, styrket publikum/beboerfokuset og kompetansen innad i organisasjonen og delt av erfaringene med biblioteksektoren så vel som internt i kommunen.

Resultater fra prosessen ble presentert på Haakon Nyhus-seminaret 28.11.19 i regi av Nasjonalbiblioteket i Oslo.

Utdypede innsikter

Her følger mer utdypende innsikt fra prosessene og hovedtrekkene i funnene som ble gjort i prosjektet.

Verdier som karakteriserer det folk spør etter:

Åpent, inkluderende, uhøytidelig, lekent, personlig og lokalt.

Hovedtrekk når det gjelder innhold/utforming:

- de ønsker en møteplass for alle aldersgrupper
- de ønsker ulike soner i biblioteket, tilpasset ulike aktiviteter og behov (stille/ aktiv/ aldersinndelt/ funksjonsinndelt o.s.v.)
- de ønsker at biblioteket skal samarbeide med eksisterende organisasjoner og aktører (både offentlige og frivillige)
- de ønsker bøker på flere språk, og at biblioteket skal gjenspeile den sammensatte befolkningen
- de ønsker opplesninger, arrangement, utstillinger, minikonsserter osv både for barn og voksne
- De ønsker en barneavdeling med spennende interiør, som lesehuler, lesestoler, hemser, rutsjebane, hengekøyer osv
- De ønsker enkel servering/kaffe, og en mulighet for voksne til å sitte og prate mens barna leker/deltar på aktiviteter
- De ønsker verkstedrom, hage, og uteareal med lekemuligheter
- De ønsker manga og tegneserier
- De ønsker storskjerm med mulighet for å se film eller spille playstation o.l.

Hovedtrekk når det gjelder tilkomst/praktisk tilrettelegging:

- gåavstand er viktig, man må kunne komme dit uten bil
- meråpent/åpent i helger og på kveldstid
- må føles trygt for barn å komme seg dit alene, og å oppholde seg der
- seniorer ønsker parkeringsmuligheter
- det er ønskelig med andre funksjoner på samme sted

Stedsspesifikke forhold

Laksevåg:

- Hovedutfordringene på Laksevåg er knyttet til trafikk og rus
- Det er store sosiale forskjeller på Laksevåg, mange kommunale boliger men også store villaer.
- Her er stort engasjement, mange organisasjoner, og mye lokalpatriotisme
- Mobiliteten til barn på Laksevåg er lav. Iflg en masteroppgave om barns oppvekstmiljø på Laksevåg får barn først lov å gå til skolen alene når de er på 5.trinn, mens man på Møhlenpris går alene fra 1.trinn.
- Laksevåg har en stolt arbeiderhistorie og en dramatisk krigshistorie. Begge deler ønsker de å formidle i biblioteket
- Gamle Laksevåg sentrum er i dag preget av tomme lokaler, og få barnefamilier. Det er en stor andel østeuropeiske arbeidsinnvandrere i området rundt Kirkebukta, mange av disse er enslige menn, og det er stor gjennomstrømning i boligene her. Mange har et sterkt ønske om å revitalisere dette området.
- På Melkeplassen bor mange barnerike familier, mange her er eneforsørgere uten bil.
- De største minoritetsspråkene er polsk, arabisk og somali
- Karakteristikk som uhøytidelige, åpne, sterk dugnadsånd går igjen i beskrivelsene av typiske Laksevågianere

Sletten:

- Hovedutfordringene til Sletten er barnefattigdom og ensomhet
- Bydelen kjennetegnes ved mange kommunale boliger, små boliger og folk som bor tett i tett.
- Vanskelig å finne en felles identitet for bydelen. Mange svært resurssterke enkeltindivider, men en tilsynelatende manglende fellesskapsfølelse og mangel på en felles møteplass.
- Et stort antall flerspråkelige bor her. De vanligste minoritetsspråkene er arabisk, somalisk og engelsk. Men også tigrinja, tyrkisk, amharisk, ukrainsk og kroatisk er representert.
- Sletten har en brokete fortid med "Chicago-"stempelet som det verste. Dette er en bydel med store utfordringer og ligger blant de dårligste bydelene på så godt som samtlige punkter i levekårsundersøkelsen 2019.
- Stor kontrast mellom hvor biblioteket er nå (Landås) og Sletten. Landås er et området som skårer høyt med både økonomisk kapital og høy utdanning, mens det på Sletten er det motsatte.
- Det er store planer for bydelene, noe som gir en framtidstro til området.

Sammenligning Sletten vs. Laksevåg

På Sletten er en av hovedutfordringene for folk at de bor trangt, med store barneflokker i små leiligheter. Her ønsker folk seg en utvidelse av egen stue, altså at biblioteket skal være det tredje rommet / et sted der de kan ta med seg venner. Barn og unge sier det er vanskelig å få ro til å lese og gjøre lekser hjemme, og det er vanskelig å ta med venner hjem.

På Laksevåg savner de derimot det offentlige rommet /torget/allmenningen der uformelle møter kan finne sted. Her finnes få steder i byrommet der folk naturlig møtes, de tilfeldige møtene har ikke noe sted å utspille seg, møtepunktene er kun institusjonaliserte / knyttet til spesifikke anledninger og eventer som Tønnebål/St.Hansfeiring, Damsgårdsdager, Barn Bok og Boller o.l. Flere av de offentlige rommene ute i gatebildet oppleves som utrygge pga rus og trafikk. De ønsker at biblioteket kan bli det felles offentlige rommet der folk kan møtes på tvers av både alder og gruppetilhørighet.

Sammenlignet med Sletten synes det også som at folk på Laksevåg har sterkere identitet knyttet til stedet. Folk er opptatt av "communityfølelsen" og å jobbe med god og aktiv inkludering. Vi ser likevel at i praksis er det grupper som har veldig lite med hverandre å gjøre, særlig østeuropeiske arbeidsinnvandrere er en gruppe som ser ut til å være ganske isolerte fra resten av lokalmiljøet. Barn Bok og Boller sier også at det er få med minoritetsbakgrunn som kommer på deres tilbud.

Drømmeveggen (hovedbiblioteket)

- Toaletter. Publikum er i overveldende grad opptatt av å få gratis toaletter. Rent konkret er dette en utfordring for oss å innfri da vi nødvendig vil fungere som det eneste gratis offentlige toalett i nærområdet. Uansett bør publikums fokus på dette tar alvorlig og om ikke toalettene kan være gratis - bør bedring av fasilitetene være med i ombyggingsprosessen.
- Sitteplasser. Publikum etterlyser ikke bare flere, men også bedre, alternative og gøyere plasser å sitte. Dette signaliserer også at befolkningen forventer og ønsker å oppholde seg i biblioteket lengre - noe som støttes i andre undersøkelser i sektoren.
- Spising/egen mat. Etter biblioteket fikk egen kafe har vi merket et betydelig besøk knyttet direkte til denne, men mange besøkende reagerer på prisnivået og foretrekker steder å nyte medbragt mat eller kunne forberede eget måltid. Både besøkende barnehager og

arrangement som leksehjelpen har slike behov. Kjøkkeninnredningen i underetasjen er beholdt nettopp av slike grunner, men vi trenger kanskje tenke nytt.

- Stille/rolige soner. Selv om biblioteket som møteplass for lengst har beveget seg bort fra "hysjing" etterlyser mange i publikum ulike former for stille soner. Det være seg lesesaler, bønnenrom eller bare soner med mindre toleranse for støy.